

Arboconsulent schakel tussen arbodienst en MKB

George Evers,
Eric van Bavel

Het Landelijk Samenwerkingsverband Regionale Platforms Arbeidsongeschiktenorganisaties (LSV-WAO) wil arbeidsongeschikten laten reïntegreren door hen om te scholen tot arboconsulent voor het midden- en kleinbedrijf. Uitgangspunt daarbij is dat de consulent gaat adviseren in de branche waar hij zelf werkte.

Door middel van een haalbaarheidsonderzoek hebben het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA) en het LSV-WAO onderzocht of de arboconsulent levensvatbaar is. Daarbij is nagegaan op welke categorie kleine bedrijven de arboconsulent zich moet richten, welke taken hij moet uitvoeren en hoe de arboconsulent zich verhoudt tot arbodiensten. Het onderzoek (in opdracht van het Ministerie van SZW en het Tica) is uitgevoerd door gesprekken te voeren met medewerkers van het Ministerie van SZW, de werkgeversorganisaties, bedrijfsverenigingen, een MKB-instelling en arbodiensten.

Levensvatbaar?

Het MKB is een grove omschrijving van een grote groep bedrijven, die alleen gemeen hebben dat zij minder dan 100 werknemers in dienst hebben. Om die reden was een van de eerste vragen in hoeverre er een verdere beperking gemaakt kon worden binnen het MKB. Vooral de kleine bedrijven met minder dan 15 werknemers in dienst vormen een groep voor wie het nakomen van de arboverplichtingen over het algemeen moeilijk zijn. Het gaat om de groep zelfstandige kleine bedrijven, die geen onderdeel vormen van een groter concern en dus niet kunnen terugvallen op ondersteuning vanuit het eigen netwerk.

Zij zijn het meest gebaat bij een gerichte ondersteuning, bijvoorbeeld door middel van eenvoudige instrumenten gericht op de eigen bedrijfs-situatie. Tevens kunnen ondernemers van kleine bedrijven het best worden bereikt door een persoonlijke benadering van de adviseur, die de meerwaarde kan laten zien van de arbo-inspanningen. De persoonlijke benadering is echter tijdsintensief en het is de vraag of een dergelijke aanpak mogelijk is voor arbodiensten. Gezien de tariefstelling

Arboconsulent: geen toon aanslaan 'dat hij het beter weet'.

Foto: Chris Pennarts

mag worden aangenomen dat het opbouwen van een persoonlijke relatie met de kleine ondernemer commercieel gesproken niet aantrekkelijk is. De (hoge) tarieven schrikken de ondernemers over het algemeen af.¹

Om deze reden gaven enkele gesprekspartners aan dat een arboconsulent een nuttige functie kan vervullen. Doordat de voorziening laagdrempelig is (eerder toegankelijk bereikbaarheid en een laag tarief), kan hij de kleine ondernemer daadwerkelijk ondersteunen bij het uitvoeren van zijn arbotaken. Opvallend was dat deze mening vooral naar voren werd gebracht door degenen die de praktijk van het kleine bedrijf van dichtbij kennen. Opvallend, omdat juist ook arbodiensten het voorstel ondersteunden.

Niet iedereen was echter positief

over de arboconsulent. Een principieel bezwaar betrof de opvatting dat alle ondersteuning van bedrijven de komende jaren van arbodiensten moet komen, waarbij nauwkeurig is omschreven welke functierollen welke rol spelen. De arboconsulent past niet in deze omschrijving en wordt dan ook als een onnodige extra functionaris gezien.

Een ander bezwaar dat is genoemd blijkt de verwarring voor ondernemers, die met de arboconsulent zou worden geïntroduceerd. De vrees bestaat dat de arboconsulent een grote overlap met de taken van arbodienst medewerkers zal inhouden. Hierdoor is het voor de kleine ondernemer moeilijk duidelijkheid te verkrijgen wie hij voor welke taken kan inschakelen.

Een eenduidige conclusie over de haalbaarheid van de arboconsulent

is op basis van de gesprekken niet getrokken. Daarvoor lagen de standpunten van de verschillende gesprekspartners te ver uit elkaar. De standpunten van degenen die dicht bij de praktijk van het kleine bedrijf staan zijn zwaar meegewogen in het eindoordeel. Op basis daarvan is geconcludeerd dat de perspectieven voor de introductie van de arboconsulent goed zijn.

Taken

De kleine zelfstandige ondernemer vergt een aparte benadering. De ondernemer is degene die veelal door hard werken een eigen zaak heeft opgebouwd. Het spreekt voor zich dat de ondernemer daar trots op is en dat kritische blikken van buitenstaanders niet zonder meer gewenst zijn. Zeker niet als die buitenstaander een toon aanslaat 'dat hij het beter weet' dan de ondernemer zelf. De arboconsulent zal dan ook over een goed inlevingsvermogen moeten beschikken en duidelijk moeten kunnen maken welke toegevoegde waarde hij heeft voor de ondernemer. Als hij dat niet kan, dan zal de ondernemer hem niet accepteren. De arboconsulent zal zich naar de ondernemer flexibel moeten opstellen en met hem moeten kunnen meedenken over het oplossen van arbovraagstukken.

De rol van de arboconsulent is daarmee aangegeven. Hij heeft de rol van begeleider van de kleine ondernemer, die zijn vertrouwen geniet en in staat is om de zelfwerkzaamheid te bevorderen. De arboconsulent moet in staat zijn om veel voorkomende vragen op te lossen.

De taken van de arboconsulent die hieruit voorkomen zijn:

- het geven van voorlichting;
- het ondersteunen bij het opzetten van een arbozorgsysteem in het bedrijf;
- het begeleiden en ondersteunen bij het maken van een risico-inventarisatie;
- het kunnen doorverwijzen naar andere organisaties in geval de vraagstukken te complex worden.

De arboconsulenten zullen geworven moeten worden uit het reservoir van arbeidsongeschikten. De verwachting is dat zij hun werkzaamheden uitvoeren op MBO-niveau. De kennis die nodig is, alsmede de vaardigheden die vereist zijn, zullen zij door middel van opleiding en training moeten ontwikkelen. Voor het financieren van deze opleidingen worden gesprekken gevoerd met het Ministerie van SZW. Het is ook denkbaar dat branche-organisaties de arboconsulent adopteren als een aantrekkelijke mogelijkheid om hun re-

latie met de kleine bedrijven te verstevigen.

Aanvulling

De taken van de arboconsulent vormen een aanvulling op het werk van de arbodienst; van concurrentie mag geen sprake zijn. Het onderzoek toont aan dat de arbodiensten de arboconsulent zien als een schakel tussen hen en de kleine bedrijven. De arboconsulent moet de ondernemer kunnen doorverwijzen naar de arbodienst.

De kracht van de arboconsulent ligt in de persoonlijke benadering van de ondernemer, werk dat tijdsintensief is. Zoals eerder is gesteld mag niet worden verwacht dat een arbodienst deze intensieve dienstverlening zal kunnen leveren tegen een voor de kleine ondernemer aantrekkelijk tarief. Aangezien de arboconsulent globale arbokennis bezit, zal hij al vrij snel moeten doorverwijzen naar de arbodienst.

In het onderzoek is aan de orde gesteld waar de arboconsulent moet worden ondergebracht. Onderbrengen bij de arbodienst ligt het meest voor de hand, maar dit bleek niet de voorkeur te hebben van de arbodiensten die in het kader van dit onderzoek zijn benaderd. De reden hiervoor is dat arbodiensten zich op dit moment richten op het uitbouwen van de kwalificaties van het zittende personeel, waardoor het opnemen van een nieuwe functionaris een te grote belasting met zich meebrengt. Om die reden is voorgesteld voorlopig een onafhankelijke organisatie voor de arboconsulent in het leven te roepen, die een goed netwerk moet opbouwen met MKB-organisaties, arbodiensten en uitkeringsinstanties.

Het onderzoek heeft niet alle vragen eenduidig kunnen beantwoorden.

Om die reden is voorgesteld een proef uit te voeren waarin praktijkervaring kan worden opgedaan met het functioneren van de arboconsulent. Zoals nu is voorzien zal de proef zich afspelen in één regio en zal samenwerking worden gezocht met alle betrokkenen. Deze proef zal moeten aantonen of de arboconsulent levensvatbaar is.

De auteurs

Drs. George Evers werkt bij het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden NIA, Amsterdam. Drs. Eric van Bavel werkt bij het WAO/AAW-Beraad Overijssel, Hengelo.

1. Zie ook: drs. L.H.M. Bosch, drs. E.T.M. te Brake, Netwerkgerichte aanpak op het gebied van fysieke belasting en stress. Vuga, 1995.

Litgave

Nieuwe

Chronisch zieken en werk

Het thema 'Chronisch zieken en werk' is actueler dan ooit. Gezien de recente ontwikkelingen in de sociale zekerheid maar ook omdat het aantal mensen met een chronische aandoening op de arbeidsmarkt groter is dan verwacht. TNO Preventie en Gezondheid houdt zich al jaren bezig met onderzoek naar arbeid en arbeidsperspectieven van mensen met chronische aandoeningen. De uitgave 'Werken met neuromusculaire aandoening: vier spierziekten onderzocht' doet verslag van een eerste onderzoeksproject over chronisch zieken en werk. Het boek geeft informatie over mogelijkheden en beperkingen van werknemers met spierziekten. Centraal staat het voorkomen van arbeidsongeschiktheid en het bevorderen van reïntegratie van deze werknemers in het arbeidsproces.

In Nederland leven zo'n 100 000 mensen met een neuromusculaire aandoening. De term neuromusculaire aandoening is een verzamelnaam voor ruim 600 verschillende spierziekten. Op basis van empirisch onderzoek onder 1000 patiënten doet dit boek verslag van vier spierziekten (dystrofia myotonica, hereditaire motorische en sensorische neuropathieën, myasthenia gravis, spinaie spieratrofie). De uitkomsten zijn echter ook voor andere soorten spierziekten relevant.

Het boek beantwoordt onder andere de vragen: Welke functies en aanpassingen zijn geschikt voor deze werknemers? Wat is het oordeel van betrokkenen over hun werk? Welke problemen komen zij tegen? Hoe ziet hun loopbaan eruit en welke rol heeft de ziekte hierin gespeeld? De uitgave geeft ook de cases van de geïnterviewden.

Een belangrijke bevinding van het onderzoek is dat het werk vaak onvoldoende is aangepast aan mogelijkheden en beperkingen van mensen met een spierziekte. Als dat wel het geval is dan presteren zij goed. Zij krijgen weinig daadwerkelijke steun van de aangewezen instanties voor begeleiding en arbeidsintegratie, zoals de arbodienst en de bedrijfsvereniging. Het boek 'Werken met een neuromusculaire aandoening' kost f 37,50 (excl. BTW en verzendkosten) en is te bestellen bij het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA), afdeling Klantenservice telefoon 020-5498404, fax 020-6443102.